tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 1 2 2002

Ontwikkeling nieuw natuurgebied Catrijpermoor

Foto's: Dienst Landelijk Gebied.

In het kader van het landinrichtingsproject Bergen-Egmond-Schoorl wordt in een deel van het landbouwgebied ten noordoosten van de woonwijk Catrijp (noordelijk van Schoorl) een nieuw natuurgebied ingericht: de Catrijpermoor.
Het type natuur dat wordt ontwikkeld, bestaat uit bloemrijke en natte schraalgraslanden, goed ontwikkelde duinrellen, heldere boerensloten en een paddenpoel. Na inrichting wordt het gebied, in totaal 40 hectare groot, overgedragen aan Staatsbosbeheer.

Naar verwachting zal in de herfst van dit jaar worden gestart met het uitvoeren van de benodigde werkzaamheden. Een belangrijke maatregel die wordt uitgevoerd is het verhogen van het waterpeil. Samen met een extensief agrarisch beheer zal dit ervoor zorgen dat de gewenste bloemrijke en natte schraalgraslanden zich kunnen ontwikkelen. Met name nat schraal grasland is zeldzaam. Hier kunnen soorten als Gevlekte orchis en Addertong voorkomen. In de winterperiode zullen door het hogere waterpeil in de lager gelegen delen van het gebied plasjes ontstaan waar allerlei wintertrekvogels op afkomen.
Afschermende voorzieningen langs het gebied zorgen ervoor dat omwonenden geen problemen met wateroverlast krijgen.

Duinrellen

Voor het opzetten van het waterpeil wordt gebruik gemaakt van schoon duinwater dat via duinrellen het gebied in stroomt. De duinrellen vormen een bijzonder onderdeel van het gebied. Het zijn smalle waterlopen die in het verleden zijn gegraven voor afvoer van duinwater dat in de binnenduinrand omhoog kwelt. Ze bevatten gedurende het hele jaar stromend water. Dit is bijzonder omdat natuurlijk stromend water in het westen van Nederland verder niet voorkomt. In de duinrellen komen dieren en planten voor die gebonden zijn aan een beekmilieu. Voorbeelden zijn de Beekloper en de Klimopwaterranonkel.
Om de natuurwaarde van de duinrellen te vergroten worden maatregelen genomen die zorgen voor meer variatie in de stroomsnelheid van het water. Deze variatie vergroot de levensmogelijkheden van verschillende dieren en planten die zijn gebonden aan beken. Ook in natuurlijke meanderende (slingerende) beken komen namelijk plekken voor waar het water een verschillende stroomsnelheid heeft.
In de Catrijpermoor is gekozen voor het behoud van het rechte, cultuurhistorisch gezien waardevolle karakter van de duinrellen. Om toch de gewenste variatie in stroomsnelheid te krijgen zijn enkele kleine cascades (stroomversnellers) in de duinrellen aangebracht. Bij één van de duinrellen wordt het stroombed verbreed tot 4 meter. Hierbinnen kan de duinrel vrij meanderend zijn weg zoeken.
De aanwezige sloten in het polderdeel van het natuurgebied worden voorzien van natuurvriendelijke glooiende oevers. Hier kunnen allerlei water- en oeverplanten een plekje vinden. Ten behoeve van amfibieën en libellen wordt er een paddenpoel aangelegd.

Cultuurhistorie en landschap

Bij het opstellen van de inrichtingsplannen is zoveel mogelijk rekening gehouden met de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van het gebied. Zo blijft het oude patroon van sloten, duinrellen en verkaveling gehandhaafd en wordt er niet geplagd, zodat het bodemreliëf intact blijft. Ook het open karakter van het gebied blijft behouden.

Meer natuurontwikkelingsplannen

De Catrijpermoor is het eerste natuurontwikkelingsgebied dat binnen het landinrichtingsproject Bergen-Egmond-Schoorl wordt ingericht. In totaal zal in het landinrichtingsproject (globaal het landelijk buitengebied van de nieuwe gemeente Bergen) zo'n 860 hectare aan nieuwe natuur komen. Daarnaast houdt de landinrichting zich bezig met een verbetering van het recreatief medegebruik van het landelijk gebied, verbeteringen voor de landbouw en behoud en herstel van landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Esther Rensink, Dienst Landelijk Gebied
E-mail: H.E.Rensink@dlg.agro.nl